

Много поводи съм имал през изминалите 30 години да си задавам въпроса защо хората така бързо забравят събития, които съществено са им повлияли върху живота?

Например: как може да се забрави „сполуката“ на току що преименувалата се от БКП на БСП компартия през 1990 г. и гладната зима на Лукановото правителство?

Или убийствената хиперинфлация и банковата криза, помела повече от една дузина банки – все „резултати“ от еднопартийното управление на БСП начело с лидера ѝ Жан Виденов?

Или, че през 2013 г. Мая Манолова беше най-кресливият депутат от БСП срещу протестиращите граждани, пълнещи всекидневно площада пред парламента в знак на протест срещу компрометирания се още в началото кабинет на Орешарски (БСП и ДПС + Атака, осигуряваща кворума)?

Същата тази Мая Манолова, която после с пазарлък и гласовете на ГЕРБ бе назначена за омбудсман, а днес вече ни я представят като независим експерт, готов да управлява

От мрака на режима на БКП до кривите пътеки на посткомунизма

Написано от Христо Христов
Неделя, 15 Септември 2019 17:40

столицата.

Забравата не е едностранен процес, ако някои са забравили преживяното, то има и цели млади поколения, които не са преживяли и не помнят – те трябва да научат миналото от някъде.

Ето, от тази есен десетокласниците ще учат за първи път по-сериозно за комунистическия режим от новите учебници по история. Те обаче нямат представа не само за онова жестоко време, но и за периода, който днес в повечето случаи ще чуят да определят като „преход“ (от тоталитаризъм към демокрация).

Все по-често констатирам, че след 30 години от рухването на уродливата Берлинска стена, а с нея и тоталитарния комунистически режим в страните от Централна и Източна Европа, това минало не се помни.

Затова много са важни хората, които помнят. И не само помнят, но разказват доблестно и честно историята, онази близката, преживяната.

Не са много авторите, които съвестно са описали събитията оттогава и по този начин са дали възможност да ги научат следващите поколения.

Да, някои политици написаха мемоари, но те не са достатъчни, за да осветят голямата картина на случилото се – рухването на комунистическата система и връщането на пътя към демократично развитие.

Пиша всичко това, защото в ръцете си държа една от малкото изследвания, които предават достоверно времето около 1989 г. и следващите няколко години – книгата „**Без заглавие**” – рушители и строители на България

от

Нася Кралевска

.

Читателите на desebg.com я познават от друга нейна книга [„България под комунизъм”](#), представена [в библиотеката на сайта](#).

Тази неделя в библиотеката представям новото, пето допълнено издание на „Без заглавие” – рушители и строители на България, което вече е отпечатано от изд. „Рива” ([виж предното издание – ТУК](#)). От първото издание ни делят цели 18 години, а новият тираж позволява книгата да достигне до нови, със сигурност по-млади читатели.

Книгата излиза в особено време, когато битката за научаването на истината за комунизма е в разгара си в България и среща открита съпротива и в навечерието на 30-годишнината от краха на режима на БКП и първите демократични пориви – време за преосмисляне на изминалия отрязък от време.

Нася Кралевска е автор, който има ясно отношение към комунистическия режим – отрицателно и силно критично. Сама тя не е сред хората, които може да забрави, а още по-малко да прави компромиси.

В това отношение тя е човек, който застава с напълно ясна позиция пред своите читатели и те няма да бъдат излъгани или подложени на манипулации.

Това, което Кралевска ни предлага в „Без заглавие” намира много точно отражение още в корицата на книгата – представляващ призрак на една полуразрушена инсталация на сив фон, какъвто беше в повечето случаи животът при тоталитарната диктатура, обгърнат в мъгла.

„Без заглавие” е книга, която ще ви върне към края на комунистическия режим със забравените подробности за престъпното мълчание на режима след аварията в

От мрака на режима на БКП до кривите пътеки на посткомунизма

Написано от Христо Христов
Неделя, 15 Септември 2019 17:40

съветската АЕЦ „Чернобил”, с абсурдните опити на Живков да въздаде фирмена организация на държавни предприятия, които са фалирали; с прогонването на около 350 000 български граждани от турското малцинство в Турция; с първите независими дружества и лидерите им; с протестите срещу обгазяването на Русе и побоят на екоактивисти пред „Кристал” срещу проектите „Рила” и „Места”, първият свободен митинг и т.н.

„Без заглавие” е книга не само за края на комунистическия режим и началото на пътя към демокрация. Път, който авторката определя като „неравен” и който се разклонява в „кривите пътеки на посткомунизма”.

Изследването ни връща към същността на режима – в главата „Комунизирание и съветизирание на България” са представени най-важни характеристики и прояви на тоталитарното управление и преди всичко неговите репресии срещу голяма част от българското общество.

Това е важно тъкан от повествованието, защото дава перспектива за установяването на тоталитарната диктатура – факти, които младите българи не знаят.

В следващите страници са събрани лавината от събитията след принудителната оставка на Тодор Живков, които бележат бурните първи години на прехода към демокрация.

Когато човек си ги припомни или онези, които не са ги преживели, се запознаят с тях, аз съм убеден, че всеки ще изпита огромната съпротива на преименувалата се комунистическа партия да се извършват демократични промени в България – на всяка крачка, всеки ден, на всяко предложение – съпротива.

Тези страници са особено силна противоотрова на носталгията и комунистическите лъжи не само за режима, но и за прехода.

Защото това, което виждаме като наследство от комунистическия режим да шества и

От мрака на режима на БКП до кривите пътеки на посткомунизма

Написано от Христо Христов
Неделя, 15 Септември 2019 17:40

днес са лъжите, демагогията и наглостта – манталитет, към който наследниците на БКП, а и други политически сили има особена слабост.

Едно от големите достойнства на книгата е главата, посветена на първото правителство на СДС начело с Филип Димитров и детайлно разглеждане на драматичните събития, свързани с атаката и свалянето на кабинета през есента на 1992 г.

И в това има логика, защото след краткото просъществуване на кабинета на Филип Димитров дойде безвремието на мутрите и правителството на Беров, избрано с мандата на ДПС, останало в историята като правителството на „Мултигруп“.

Нася Кралевска проследява и бунта срещу социалистическия кабинет на Виденов – наистина изключително тежък спомен за бедите стоварени от бившите комунисти върху главите на българите в средата и началото на втората половина на 90-те години на миналия век.

В своя епилог Кралевска е представила българската инициатива за осъждането на комунизма в международен план, отдавайки значимото на усилията на Лъчезар Тошев, дългогодишен депутат от СДС и член на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа и вицепрезидент (1998-2000).

Нася Кралевска е работила с множество архивни източници, както и с ценни дневници и записки като тези на политика от СДС Иван Куртев и актьора Йосиф Сърчаджиев. Самата тя е взимала редица интервюта и анкети, цитирани в книгата.

„Без заглавие“ – рушители и строители на България е важна летопис, разказана честно от Нася Кралевска, на едно изпълнено с превратности и драматизъм време, когато комунизмът се срути, но неговите метастази се оказаха, че са проникнали дълбоко в обществото, от чиито рани то страда и днес.

„Без заглавие“ е лекарство против забравата, а за по-младите средство да научават истинската история, която ни отличава от лъжата и ни нарежда до демократичните

От мрака на режима на БКП до кривите пътеки на посткомунизма

Написано от Христо Христов
Неделя, 15 Септември 2019 17:40

ценности, които изповядваме, отстояваме и защитаваме.

Нася Кралевска, „Без заглавие” – рушители и строители на България, пето, допълнено издание, изд. „Рива”, 2019 г., 381 страници.